

BizkaiaGara

Eginez izan · Tiempo de acción

Jardunaldia: Herritarren aktibazioa eta ber eragina agenda publikoan

BizkaiaGaratik arreta jarri nahi izan dugu hirugarren sektoretik nola aktiba ditzakegun herritarrak agenda publikoan eragina izan dezaten. Horretarako, jardunaldi bat antolatu genuen. Bertan, Ana Abrilek, Espainiako Caritaseko Intzidentzia Politikoko koordinatzaileak, eman zuen hitzaldi hau: **"Gizarte-erakundeak eta eragin politikoa eraldaketarako ardatz gisa"**. Ondoren, Amaia Goikoetxea kazetariak **"Intzidentziako jardunbide egokiak, tokitik globalera/nazioartekora"** mahai-ingurua moderatu zuen. Bertan izan ziren Elena Blanco, Sareen Sareko koordinatzaile teknikoa, Irati Álvarez, Save The Childreneko Intzidentzia Sozial eta Politikoko teknikaria, eta Ana Abril bera.

Johana Etkezarraga BizkaiaGarako koordinatzaileak hasiera eman zion jardunaldiari, ekintza kolektiboaren, aliantzen eta giza eskubideen defentsan oinarritutako helburu partekatu baten garrantzia azpimarratuz. **"Banakako eragina oso mugatua da, eta sareko lanak, diagnostiko partekatuak eta erantzukidetasunak, berriz, inpaktua indartzen dute eta iraunkorrago bihurtzen dute"**, adierazi zuen Etkezarragak. Horregatik, jardunaldia erakundeen arteko topagune gisa planteatu zen, loturak sortzeko, elkar ezagutzeko eta gizartearen errealitatea eraldatzeko gai diren aliantzak ehuntzeko.

Ana Abril Espainiako Caritaseko Intzidentzia Politikoko arduradunak egin zuen txosten markoa. Abrilek Zuzenbidea ikasi zuen Icaden, Comillaseko Pontifiziako Unibertsitatean. Garai horretan Nikaraguara joan zen, Rio Chiquito-Leonera. Zuzenbidea eta boluntariora eskutik helduta ibili dira beti bere bizitzan, eta gaur egun Espainiako Caritasen Intzidentzia Politikoko Koordinazioan dihardu.

Injustiziak mugiarazten gaitu

Abrilek nabarmendu zuen injustiziagatik mugitzen garela, ez abstrakzio gisa ulertuta, baizik eta pobrezia, bazterkeria, lan-prekarietatea edo etxebizitza eskuratzeko zailtasunak dituzten edo diru-sarrera nahikorik ez duten pertsonen laguntza ematean ikusten den errealitate gisa.

Puntu horretatik, eragin politikoa **eskubideen begirada** batean oinarritzen da, non bidegabekeria-egoerak ez diren zoriaren edo ahalegin indibidualaren ondorio, baizik eta eskubideak bermatzeko egiturazko akatsen ondorio.

Ekintza hori, gainera, **testuinguru global batean** kokatzen da; izan ere, giza eskubideen defentsa mundu mailako borroka partekatua da, eta, kasu askotan, kostu pertsonal handia eragiten die borroka horren protagonista direnei. Izan ere, badira beren bizia arriskuan jartzen duten eskubideen defendatzaileak, eta horrek indartu egiten du nazioarteko mugimendu bateko kide izatearen eta erantzukizunaren ideia, atzerakada demokratiko eta sozialen aurrean.

Hirugarren sektorearen zeregina birpentsatzen

Abrilentzat **eskubideen atzerakada argi bat bizi dugu**, non zalantzan jartzen diren lehen sendotuak ziruditen konkistak. Hori dela eta, Hirugarren Sektoreak bere eginkizuna birpentsatu behar du, eta zerbitzuen hornitzaile gisa duen funtzioa bere eraldaketa- eta salaketa-bokazioarekin orekatu beharko du. Ez dira ahaztu behar finantza-mendekotasuna, emailen edo enpresen presioa eta jarrera jakin batzuen defentsan erabateko independentzia mantentzeko zailtasunaren ondorioz sortzen diren tentsioak, bereziki migrazioa bezalako gaietan.

Gainera, Abrilek agerian utzi zuen **pobrezia eta bazterketa egiturazko fenomeno konplexuak** direla, eta ez direla epe laburrean legealdi bakar batean ere konponduko. Hala ere, funtsezko elementu bat ere nabarmentzen da: erabaki politikoaren emaitza dira, eta, beraz, borondatea izanez gero, aldatu egin daitezke. Ikuspegi horretatik, [FOESSA](#)rena bezalako txostenak itxaropenerako dei gisa interpretatzen dira, birbanaketan, zaintzan eta justizia sozialean oinarritutako alternatibak badaudela agerian uzten baita.

Hausnarketaren ardatz nagusietako bat da **kontakizun partekatu bat eraikitzeko** beharra. Abrilek ohartarazi du diskurtsoek garrantzia dutela: ez da gauza bera osasunaz hitz egitea sistema bideraezin gisa edo zaintzeko eskubide gisa, ez enplegua meritokraziatik aurkeztea, ez egiturazko desberdintasunak aitortzea, ezta migratzaileak mehatxutzat hartzea ere, eskubideen subjektutzat hartu beharrean. Helburu komuna zehazteak ekintza kolektiboa bideratzea eta epe luzerako aldaketa-prozesuei eustea ahalbidetzen du.

Era berean, Abrilek planteatu zuen **benetako eragin politikoak oinarri soziala behar duela**. Lege edo politika publikoak aldatu aurretik, beharrezkoa da gizarte-mobilizazioa, komunitatearen bizitza eta esparru etiko partekatua indartzea. Indibidualizazioaren, axolagabekeriaren eta desmobilizazioaren aurrean, komunitatea, lotura eta parte-hartzea berreraiki behar dira, inplikazio pertsonaletik ekintza komunitario eta estrukturalera pasatuz. Horrela bakarrik izango da posible agenda publikoan, mediatikoan eta politikoan modu iraunkorrean eragitea, eta gizarte bidezkoago eta inklusiboago baterantz aurrera egitea.

Politikaren ospe falta orokorraren aurrean, jardunbide egokiak abian jar daitezke

Izan ere, lotura komunitarioak ahulduta eta politika oro har gutxietsita, gizartea gero eta zatituago dago, eta mesfidantza da nagusi: inork ez du konfiantzarik inorengan, eta horrek eragina du eguneroko bizikidetzan eta herritarren eta erakundeen arteko harremanetan.

Hala ere, egoera kritiko horren aurrean, Abrilek "jardunbide egokiak" daudela defendatzen du, bereziki herritarren parte-hartzearen, elkartasunaren eta

hirugarren sektorearen esparruan. Krisialdiak, negatiboak izan beharrean, jarduteko modu berriak birpentsatzeko, akatsak berrikusteko eta ekintza kolektiboaren kalitatea hobetzeko aukera gisa aurkezten dira. Adituek esaten dutenez, testuinguru korapilatsu horiek gizartea probatzen dute, baina erantzun sortzaileagoak, kolaboratzaileagoak eta eraldatzaileagoak ere sor ditzakete.

Garrantzitsua da **modu partekatuan lan egitea, logika indibiduala edo sektoriala gaindituz**. Aktore bakoitzak modu isolatuan jardun beharrean, arazo komunei aurre egitea eta giza eskubideen, elkartasunaren edo esku-hartze sozialaren arloetan lan egiten dutenen artean esperientziak partekatzea proposatzen du Abrilek. Gakoa ez dago teoriarik bakarrik, "praktikan" baizik: nola hobetu, nola doitu ekintzak eta nola egin aurrera herritarrek benetan aktibatuko dituen praxi bat lortzeko.

Testuinguru horretan, Abrilek jardunbide egokien adibide zehatzak erakutsi zizkigun. Horietako bat izan zen gizarte-erakundeek hainbat arlotan sarean egindako lana, hala nola atzerriartasun-erregelamenduaren erreforman, migratzaileen eskubideen defentsan eta adin nagusira iristen diren inoren kargura ez dauden adingabe atzerriarren egoeran. Lan horren ezaugarri nagusiak izan ziren errealitatea ondo ezagutzea, lan juridiko sendoa egitea eta Jaurlaritzarekin elkarriketa serioa izatea. Aurrerapenak partzialak izan badira ere, aldaketa nabariak eta positiboak izan dira.

Beste adibide nabarmen bat da "estatu mailan gutxieneko diru-sarrerak bermatzeko" errebindikazio luzea, urteetako borrokaren ondoren gauzatzea lortu zuena, nahiz eta inplementazioan muga garrantzitsuak izan. Akatsak detektatu ondoren, aldaketak, estatuko eta nazioarteko instantzien aurreko erreklamazioak eta gizarte-babeseko sarea zabaltzea sustatu ziren. Europan ere, gai horri buruzko zuzentarau bat lantzen ari dira, eta horrek erakusten du, sistema oraindik ere eskasa bada ere, hobekuntzak eta aurrerapenak badaudela, gizarte antolatuen presioari eta nazioarteko esparru juridikoen erabilerari esker.

Kontzientzia kolektiboa berreskuratu behar dugu

Hala ere, Abrilek esan zuen erakundeekin parte hartzeko eta hitz egiteko espazio asko formalegiak direla, eta praktikan ez direla oso eraginkorrak. Herritarren benetako parte-hartzea mugatua da oraindik, eta erakundeek diskurtsoen eta herritarren beharren artean aldea dago. Gainera, gizartea gero eta indibidualizatuagoa denez, erkidegoaren inplikazioa murriztu egin da, eta horrek zaildu egiten du migratzaileen eskubideen edo errenta bermatuaren defentsa kolektiboa.

Egoera horren aurrean, **kontzientzia kolektiboa berreskuratzeko beharra nabarmendu zuen**. Gizartearen arazoak — hala nola haur-pobrezia, esplotazioa

edo eskubideen urraketa maila globalean — ez dira soilik Estatuaren erantzukizuna, gizarte osoarena baizik. Politika benetako behar sozialetatik sortzen da, eta, horregatik, funtsezkoa da isolamendu indibiduala alde batera uztea eta komunitatera itzultzea.

Azkenik, Ana Abrilek giza eskubideen koherentziaren eta defentsaren garrantzia azpimarratu zuen, gobernatzen duena alde batera utzita. "Gizarte-eragileen eta hirugarren sektorearen misioa ez da ziklo politikoekin aldatzen: eskubideak defendatzea, herritarren parte-hartzea indartzea eta komunitate-loturak berreraikitzea egungo krisiari aurre egiteko eta gizarte justuagoa eta solidarioagoa eraikitzeko bide gisa agertzen da", aldarrikatu zuen Caritaseko ordezkariak.

Mahai-ingurua: Eragin-jardunbide egokiak, tokikotik globalera/nazioartekora

Amaia Goikoetxeak, Kazetarien Euskal Elkargoko eta Kazetarien Euskal Elkarteko (Kazetariak) dekanok eta presidentek, moderatu zuen mahai-ingurua: **Eragin-jardunbide egokiak, tokitik globalera/nazioartera.**

Bertan parte hartu zuten Elena Blanco SAREEN SAREAKo koordinatzaile teknikoak eta Irati Alvarez Save The Children-eko Euskadiko Gizarte eta Politika Eragineko teknikariak, bai eta Espainiako Caritaseko Ana Abril berak ere.

Amaia Goikoetxeak hasi zuen esaten gaur egun inor ez dela inorekin fidatzen, baina itxaropenari ate bat ireki zion, eta esan zuen zorionez herritarren praxi hori hobetzea lortuko duten jardunbide onak badaudela: "Gaur egun hau da itxaropena politikaren arloko krisiaren aurrean". Eta herritarren parte-hartze hori aktibatzeke une eder batean gaudela azpimarratu zuen.

Elkarrizketa beste eragile batzuekin lan egitearen garrantziaren inguruan hasi zen. Ana Abrilek hainbat adibide gogorarazi zituen, hala nola atzeritarren erreforma, eskubide sozialen erreklamazio kolektiboa eta maila juridikoan eta Europa mailan hobekuntzak bilatzeko egiten ari den guztia. "Hori guztia herritarren aktibaziorik gabe ez zen posible izango", azpimarratu zuen.

Save The Children-eko Irati Álvarezek ere esan zuen: "Azken finean, prebentzioa da garrantzitsua", zioen Irati Álvarezek, izan ere, legeak egitea beharrezkoa da, baina legeria ez da bulegoetatik bakarrik sortzen, gizartearen presiotik ere sortzen da, eta horregatik oso garrantzitsua da indibidualtasunetik kolektibora jotzea. "Gaur egun 500 milioi haur bizi dira gatazka-testuingurutan, eta hori gizarte globalaren arazoa da. Horregatik, kontzientzia kolektibo horretara itzuli behar dugu", eskatzen zuen Irati Álvarezek.

Elena Blancok, bere aldetik, adierazi zuen herritarren parte-hartzeari dagokionez motibaziorik eza dagoen arren, parte-hartze prozesuak kalitate gutxiak direlako, orokorretik partikularrera joaten saiatzen ari direla. Ikusi ditugun aldaketak Euskadin legedi berri batean islatu dira, gizarte zibilaren boterea sendotzen eragingo duena. "Lehendakaritza apustu sendoa egiten ari da demokrazia eta gobernantza kolaboratiboa indartzearen alde, Nazio Batuekin

aliatuta. Eta Alokabiderekin eta Etxebizitza Sailarekin egiten ari diren jardunbide egokia azaldu zuen.

Etxebizitzaren arazoari aurre egiteko jardunbide egokiak

Denis Itxasok, Etxebizitza eta Hiri Agenda Sailburuak, Hirugarren Sektore Sozialaren ikuspegia nahi zuen etxebizitzaren arazoari buruz. Eta Sareen Sareak herritarren etxebizitza-beharrak erakundeei nola helarazi ikertu zuen.

Behar horiek bideratzeko, hiru bilera egin zituzten hirugarren sektoreko erabiltzaileekin, sailburuarekin eta Alokabideko ordezkariekin, eta, intersektorialitatea bermatzeko, bizitzako zikloen arabera topaketak egin zituzten haur eta nerabeekin, gazteekin eta adinekoekin.

Era berean, azaldu zuen beste lan-ildo bat badutela, eta erakundeei WhatsAppen bidera ditzaketela arazo horiek konpontzeko esperientzia edo jardunbide egoki guztiak. Eta hirugarren mailan sareak leudeke, etxebizitzaren problematikari buruzko diskurtso partekatua sortzen saiatzen direnak. Pertsona ahulenen ahotsak entzuteko estamentuetara eramateko modu bat da hori, eta eragin sozial eta politikoa indartzen du, herritarren eguneroko esperientzia agenda publikoa aldatzeko motor bihurtzen baitu.

Irati Álvarezek azaldu zuen, halaber, Save the Childrenek Eusko Jaurlaritzarekin batera sustatzen duen [Proyecto Barnahus](#) proiektua, Euskadin Barnahus eredu ("haurren etxea") adingabeak sexu-abusutik babesteko mekanismo bat da. Abusu edo tratatu txarren biktima diren haur eta nerabeentzako arreta zentralizatzen duen espazio bat da, profesional espezializatuak eta kasu bakoitzean esku hartzeko behar diren baliabide guztiak bilduz, haur ahulenak babesteko eta birbiktimizazioa murrizteko helburuarekin.

Sareko lana eta aliantzak

Goikoetxeak mahai gainean jarri zituen sareko lan neketsua eta komunikabideekiko aliantzak. Irati Álvarezek erantzun zion arazoa dela nola erakusten diren arazoak. Non gertatzen den, noiz, zer arazo dagoen herritarrek erantzun ahal izateko, agintariei ere erantzun diezaguten. Autokritika gisa, Álvarezek esan zuen hirugarren sektorean herritarrek ulertzen ez duten hiztegia erabiltzen dela. "Kosta egiten zaigu gure konfort-eremutik irtetea", aitortu zuen.

Sareen Sareko Elena Blancok zioen komunikazioa dela zeharkako ardatza, eta komunikabideekiko aliantza ezinbestekoa dela. "Asko kostatzen zaigu iristea.

Lehendakariarekin joaten garenean ateratzen gara, baina gure egunerokoan ez gara iristen ", zioen.

Bestalde, lobby-en gaia ere jorratu zen. "Administrazio- eta enpresa-lobbyetara iristea beharrezkoa da, enpresen baliabideak behar ditugulako eta ezin garelako bakarrik joan. Bai eta elkarte antolatuen eskutik ere ", zioen Alvarezek eta pobreziari buruzko galderak egiten zituen. "Pobreziaz hitz egiten dugunean, pobreziaren muinera joan behar dugu; zer aurpegi du pobreziak? Espainian pobrezia dago, eta pobreziak badu aurpegi bat. Puntu komun batera iritsi behar dugu ".

Amaia Goikoetxeak baikorrak ote ziren galdetu zien bertaratutakoei. Elena Blancok esan zuen baikorra dela, baina ahaleginarekin. "Aldaketa askoren unean gaude, baina eraikitzen ari garen guztiarekin gizarte-aldaketa bat egitea espero dugu", eta Irati Alvarezek, Ana Abrilek **itxaropena politikoki antolatzeko** esandakoari berriro helduz, hau zioen: " nola ez sinistu belaunaldi gazteen inguruan mobilizatzen den borondate sozial eta politikoan, haurren parte-hartzea bultzatzen ari diren politiketan, haur eta nerabeak erdigunean jartzen dituen legean."

Ana Abrilek adierazi zuen espero zuela agenda publikoan eragina izatea herritarren aktibazioari esker, zeren "esperientzia asko daude jendearekin eta oso gauza onak egiten ari dira, askotarikoak, hemen eta munduan zehar; beraz, haizeak alde jotzen ez badu ere, ziur nago aldaketa bat egongo dela". Eta pertsona bakoitzak ahal duena egitera animatzen zuen. Irati Alvarezek gaineratu zuen okerreia izango zela pentsatzea ezin dugula ezer aldatu, eta egiten dugunak ez duela ondorio positiborik.

Azkenik, Elena Blancok esan zuen "lankidetzarako gobernantzaren alde egin behar dugu, kalitatezko eta jasangarritasuneko prozesuak bermatzeko".

